

άλυχτησιὰ ἡ, Ἦπ. Θεσσ. Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλυχτῶ.

Ἀλύχτημα, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: Ἀκούονταν οἱ ἀλυχτησιὰς τῶν σκυλλῶν Ἦπ.

άλυχτιὰ ἡ, Θεσσ. Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλυχτῶ.

Υλακὴ κυνὸς ἔνθ' ἄν.: Ἀκ'σα μὲν ἀλυχτιὰ ἀπὸν σκ'λλί Θεσσ. Συνών. ἀλύχτημα, ἀλυχτησιὰ, γάβγισμα. Πβ. ἀλυχτομανητό, ἀλυχτομανιό, ἀλυχτούρισμα.

άλυχτομανητό τό, Ἦπ. ἀλ'χτουμαν'τό Ἦπ. (Χουλιαρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλυχτομανῶ.

Συχνὰ καὶ διαρκεῖς ὑλακαὶ κυνῶν: Πάινι τ' ἀλ'χτουμαν'τό ἀπόφι 'ς ἄλλον τόπου (ἦτο μεγάλης ἐντάσεως καὶ διαρκείας, ὥστε ν' ἀκούεται μακράν). Συνών. ἀλυχτομανιό. Πβ. ἀλύχτημα, ἀλυχτησιὰ, ἀλυχτούρισμα, γάβγισμα.

άλυχτομανιό τό, Κεφαλλ. — Λεξ. Βλαστ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλυχτομανῶ ὑποχωρητικῶς κατὰ τὰ εἰς -ιό οὐς. τὰ δηλοῦντα πλησμονήν. Πβ. γυναικομανιό, λαδομανιό, σταφιδομανιό κττ.

Ἀλυχτομανητό, ὁ ἰδ.: Ἀπόψε δὲ δόρεσα νὰ κοιμηθῶ ἀπὸ τ' ἀλυχτομανιό τοῦ σκύλλωνε Κεφαλλ.

άλυχτομανῶ Ἦπ. ἀλυχτομανάω Ἦπ. ἀλ'χτουμανάου Ἦπ. (Χουλιαρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλυχτῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-μανῶ.

1) Ὑπερβαλλόντως ὑλακτῶ, ἐπὶ κυνὸς ἔνθ' ἄν.: Ἀλ'χτουμανᾶν τὰ σκ'λλὰ Αἰτωλ. 2) Μεταφ. φωνάζω ἰσχυρῶς καὶ διαρκῶς, κραυγάζω διαρκῶς ἔνθ' ἄν.: Τί ἀλ'χτουμανᾶς; Χουλιαρ. Μὴν τὴν ἀκούς αὐτὴ, ἃς ἀλ'χτουμανᾶ! Αἰτωλ.

Πβ. ἀλυχτένω, ἀλυχτουρῶ, ἀλυχτῶ, γαβγίζω.

άλυχτούρισμα τό, Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλυχτουρῶ κατὰ τὰ ἐκ τῶν εἰς -ίζω ρ. παράγωγα.

Θρηνώδης ὑλακὴ κυνὸς, ὠρυγὴ: Τὸ ἀλυχτούρισμα τοῦ σκύλλου τὸ παίρνουν γιὰ κακό. Συνών. οὐρλιάσμα. Πβ. ἀλύχτημα, ἀλυχτησιὰ, ἀλυχτιὰ, ἀλυχτομανητό, ἀλυχτομανιό.

άλυχτουρῶ Κεφαλλ. ἀλυχτουράω Κεφαλλ. Μέσ. ἀλυχτουρῶμαι Κεφαλλ. ἀλυχτουρῶμαι Ἰθάκ.

Τὸ ἐνεργ. ἀλυχτουρῶ ἐσχηματίσθη ὑποχωρητικῶς ἐκ τοῦ μέσ. ἀλυχτουρῶμαι, ὁ ἐκ τῶν ρ. ἀλυχτῶ καὶ οὐρῶμαι.

1) Ὑλακτῶ, ὠρύομαι, ἐπὶ κυνὸς Κεφαλλ.: Ἀφοῦ ἔγρουξε λιγάκι καὶ ἀλυχτούρησε, ἐσήκωσε τὸ πόδι κ' ἐκατούρησε. Ἀλυχτουρῶται τὸ σκυλλί, κάποιος θὰ πεθάνῃ (πρόληψις ὅτι ἡ ὠρυγὴ τοῦ κυνὸς εἶναι προμήνυμα θανάτου) αὐτόθι. Συνών. οὐρλιάζω. 2) Μέσ. μεταφ. μεμψιμοιρῶ, παραπονοῦμαι Ἰθάκ.: Ὅλο κι ἀλυχτουρῶται μ' αὐτὸ τὸ ἔρ'μο τὸ παιδί πού δὲ δὴν ἀκούει.

Πβ. ἀλυχτένω, ἀλυχτομανῶ, ἀλυχτῶ, γαβγίζω.

άλυχτόψυχος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀλ'χτόψ'χους Ἦπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλυχτῶ καὶ τοῦ οὐς. ψυχή.

Ἐκεῖνος ὅστις ἀποθνήσκων εἶθε νὰ ὑλακτῇ ὡς σκυλλί, ἦτοι νὰ βασανισθῇ πολὺ ψυχορραγῶν: Οὐ ἀλ'χτόψ'χους! (ἀρά). Πβ. ἀλυχτῶ 1.

άλυχτῶ σύνηθ. ἀλυχτάω σύνηθ. ἀλ'χτῶ πολλαχ. ἀλ'χτάου Ἦπ. Θεσσ. Μακεδ. Στερελλ. κ. ἀ. ἀλυφτῶ Ἀπουλ. (Μαρτ.) ἀλεφτάω Καλαβρ. (Γαλλικ. Χωρίο Ροχούδ.) ἀλ'φτάου Στερελλ. (Ναύπακτ.) ἀλεστάω Καλαβρ. (Μπόβ.) ἐλυφτῶ Ἀπουλ. λυχτάω ΔΣολωμ. 248 λυφτῶ Ἀπουλ. ἀλεστάτω Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. ἀλυχτῶ, ὁ ἐκ τοῦ ἀρχ. ὑλακτῶ. Πβ. Ἡσύχ. «ἀλυκτεῖ ὑλακτεῖ, Κρήτες». Διὰ τὴν τροπὴν τοῦ χ εἰς φ καὶ σ πρὸ τοῦ τ εἰς τοὺς τύπ. Ἀπουλ. καὶ Καλαβρ. πβ. τὰ αὐτόθι ὁμοία ἀλέφτορα, ἀλέστορα ἐκ τοῦ ἀλέχτορας. Ὁ τύπ. ἀλεστάτω ἐκ τοῦ μετατεπλασμένου *ἀλυχτάζω.

Α) Κυριολ. 1) Ἀμτβ. ὑλακτῶ, ἐπὶ κυνὸς σύνηθ. καὶ Ἀπουλ. (Μαρτ. κ. ἀ.) Καλαβρ. (Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.): Τὸ σκυλλί ἀλυχτάει. Ἀλύχτησε τὸ σκυλλί τὰ μεσάνυχτα. Ἡ σκύλλα βράχνασε καὶ δὲν μπορεῖ ν' ἀλυχτῇ σύνηθ. || Φρ. Ἀλυχτάει, μὰ δὲ δαγκάνει (ἐπὶ θορυβώδους μὲν ἀλλ' ἀκινδύνου ὀργῆς) Πελοπν. Ἀλύχτησι κι ἀπέθανι (μετὰ ὀδυνῶν καὶ σπαραγμῶν καὶ φωνῶν ἐψυχορράγησεν. Αἱ φωναὶ τοῦ πάσχοντος παρομοιάζονται πρὸς ὑλακὰς κυνός. Πβ. φρ. ἀπὸ τὸν πόνο του γαβγίζει σὰ σκυλλάκι) Μακεδ. Ν' ἀλυχτῇσι κι ἀπὲ νὰ τοῦ βγῇ ἡ ψυχὴ! (νὰ ἀποθάνῃ ἀφοῦ βασανισθῇ πολὺ κατὰ τὸ ψυχορράγημά του, κυρίως νὰ γαβγίσῃ σὰν τὸ σκυλλί! Ἀρά. Πβ. καὶ ἀλυχτόψυχος) Ἦπ. || Γνωμ. Σκ'λλί π' ἀλ'χτάει δὲ δαγκῶν'. Συνών. γνωμ. σκυλλί ποῦ γαβγίζει δὲ δαγκῶνει) Μακεδ. Ὁ σῦφδο ποῦ δὲν ἀλεστάει δαγκάν-νει κρυφὰ (σῦφδο=σκύλλος) Μπόβ. Καὶ μετβ. ὑλακτῶ ἐναντίον τινὸς σύνηθ.: Φρ. Πολλὰ σκυλλὰ μ' ἀλύχτησαν ὡς τώρα (ἐπὶ ἀπειλῆς, τὴν ὁποίαν περιφρονεῖ τις) Ἦπ. 2) Φωνάζω ἰσχυρῶς Καλαβρ. (Μπόβ.)

Β) Μεταφ. 1) Καθάπτομαι τινος διὰ λόγων, ὑβρίζω Ἦπ. (Ζαγόρ.) Κεφαλλ.: Ἀλύχτα ὅσον θέλ'ς (ὑβρίζε ὅσον θέλεις, ἐγὼ ἀδιαφορῶ διὰ τὰς ὑβρεῖς σου) Ζαγόρ. Ὁμοίαν σημ. ἔχει καὶ τὸ ἀρχ. ὑλακτῶ. Πβ. Σοφ. Ἠλέκτρ. 299 «τοιαῦθ' ὑλακτεῖ, σὺν δ' ἐποτρύνει πέλας | ὁ κλεινὸς αὐτῇ ταῦτά νυμφίος παρών». 2) Φλυαρῶ Ἦπ. Ἡ σημ. καὶ παλαιά. Πβ. Ἡσύχ. «ὑλακτιθέντων φλυαρηθέντων».

3) Ἀδημονῶ, στενοχωροῦμαι (ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ὑλακῆς ὑπόκειται καὶ ἡ τῆς ἀδημονίας, τοῦ πάθους. Πβ. τὴν ἀνωτέρω φρ. ν' ἀλυχτῇσι κι ἀπὲ νὰ τοῦ βγῇ ἡ ψυχὴ!) Σάμ.

4) Ἀποκάμνω Πελοπν. (Ἦλ. Λακεδ.) 5) Δι' ἐπφδῆς θεραπεύω τὸ πυῶδες ἀπόστημα τοῦ ὀφθαλμοῦ τὸ λεγόμενον κριθαράκι (ἐκ τῆς κατὰ τὴν θεραπείαν λεγομένης ἐπφδῆς, ἡ ὁποία ἀρχίζει διὰ τοῦ χάμ-χάμ, ὅπερ εἶναι ἀπομίμησις τῆς ὑλακῆς τοῦ κυνός) Πελοπν. (Οἶν.)

Πβ. ἀλυχτένω, ἀλυχτομανῶ, ἀλυχτουρῶ, γαβγίζω, ὑλάζω.

ἄλφα τό, κοιν. καὶ Καπ. Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κούτωρ. Οἶν. Ὀφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) ἄρφα Ζάκ. Κεφαλλ. Κρήτ. Μεγίστ. Σίφν. Σύμ. Χίος κ. ἀ. ἄλφα ἡ, σύνηθ. ἄλφα Προπ. (Ἀρτάκ.) κ. ἀ. ἄρφα Κρήτ. Σύμ. κ. ἀ.

Τὸ ἀρχ. οὐς. ἄλφα. Τὸ θηλυκοῦ γέν. ἄλφα καὶ ἐν τῷ Ἐρωτοκρ. Ε 1538 (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) «κι ἀπόκει δὲν κατέ-

χουσι τὴν ἄλφα σκιάς νά ποῦσι. Διὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ τύπου τούτου ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,67.

1) Τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου γράμματος τοῦ ἀλφαβήτου κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Ἄμισ. Κεραι. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Φρ. Δὲν ξέρεῖ οὔτε τὸ ἄλφα ἢ οὔτε τὸ ἄλφα νά πῃ (ἐπὶ τοῦ ὅλως ἀγραμμάτου). Μοῦ τὰ περὶ τὸ ἄλφα ὡς τὸ ὠμέγα (ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ). Ὡσπου νά πῃς ἄλφα (τάχιστα) κοιν. Τὰ λέω ὅλα ἄρφα βῆτα (λεπτομερῶς) Κεφαλλ. Ἐφαγε τὴν ἄλφα μὲ τὸ κοντάλι (γνωρίζει πολλὰ γράμματα) πολλαχ. Ὁχι ἄλφα, μούνη βῆτα (ἐπὶ τοῦ μὴ ἀντιλαμβανομένου) Ἦπ. || Ἄσμ.

Ἄλφα βῆτα, κόψε πίττα, | δῶς' ἐμὲ καὶ τοῦ Νικήτα, καὶ ἃ δὲ φτάνη, κόψε καὶ ἄλλη, | δῶς' ἐμὲ καὶ τοῦ Μιχάλη (παιδικόν) Κρήτ. 2) Ἀρχὴ πράξεώς τινος κοιν.: Ἐγὼ εἶμαι ἀκόμη 'ς τὸ ἄλφα. Θ' ἀρχίσω πάλι ἀπὸ τοῦ ἄλφα κοιν. || Ἄσμ.

Ἀπὸ τὴν ἄλφα τ' οὐρανοῦ 'ς τὴν τέλειωσι τοῦ κόσμου (ἀπὸ τὸ ἐν ἄκρον τοῦ κόσμου εἰς τὸ ἄλλο, εἰς χώραν μακρινήν) Πελοπν. (Μάν.)

άλφαβήτα ἢ, σύνθηθ. ἀλφαβῆτ-τα Χίος ἀρφαβῆτα Ἄμοργ. Ἰων. (Κρήν.) Χίος

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄλφα καὶ βῆτα.

Τὰ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, ἀλφάβητος ἐνθ' ἄν.: Φρ. Δὲν ἔμαθε τὴν ἀλφαβῆτα ἀκόμη (ἐπὶ τοῦ ἀγραμμάτου) Θράκ. || Ἄσμ.

Σ τὴν πατερίτσα ἀκκούμπισε νά πῃ τὴν ἀλφαβῆτα Ἦπ. Συνών. ἀλφαβητάρει 2, ἀλφάβητο 1.

άλφαβητάρει ἢ, Πελοπν. (Λάστ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλφαβητάρει ἴσως κατὰ τὸ φυλλάδα. Ἀλφαβητάρει 1, ὁ ἰδ.

άλφαβητάρει τό, κοιν. ἀλφαβητάρ' Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἀλφαβ'τάρ' βόρ. ἰδιώμ. ἀρφαβητάρει πολλαχ. ἀλφαβητάρειο σύνθηθ. ἀρφαβητάρειο πολλαχ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀλφαβητάρειν.

1) Τὸ πρῶτον ἀναγνωστικὸν βιβλίον τῶν παιδίων, τὸ ὅποιον ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἐκμάθησιν τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου, ἀλφαβητάρειο κοιν. Συνών. ἀλφαβητάρει.

2) Τὰ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, ἀλφάβητος Ζάκ. Θράκ. (Καλλίπ.) κ.ά.: Ἄσμ.

Βασίλει μ', ξέρεις γράμματα, πέ μας τ' ἀλφαβητάρει.

Καὶ 'ς τὸ ραβδί του ἀκκούμπισε νά πῃ τὴν ἀλφαβῆτα

Καλλίπ. Συνών. ἀλφαβῆτα, ἀλφάβητο 1.

άλφαβῆτι τό, Κρήτ. Πελοπν. (Ὀλυμπ.)

Ἰσως ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλφάβητο.

Σύχον ἀσθενικόν: Τί ἀλφαβῆτια εἶναι αὐτὰ ποῦ τρώς!

ἀλφάβητο τό, ἀλφάβητον Κύπρ. ἀλφάβητο κοιν. ἀρφάβητο Κεφαλλ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. ἀλφάβητος.

1) Τὰ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, ἀλφάβητος κοιν.: Ἄσμ.

Ἀρχοντες ἀδρικήσετε τ' ἀλφάβητον τοῦ Χάρου

Κύπρ. Συνών. ἀλφαβῆτα, ἀλφαβητάρει 2. 2) Εἶδος ζυμαρικοῦ κομμένου εἰς σχήματα τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου καὶ χρησίμου εἰς παρασκευὴν σούπας Ἀθῆν.

ἀλφαδάκι τό, ἐνιαχ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. ἀλφάδι.

Μικρὸν ἀλφάδι, ὁ ἰδ.

ἀλφάδι τό, ἀλφάδιν Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Οἶν.) ἀλφάδι σύνθηθ. ἀλφάδ' Θεσσ. (Ζαγορ.) Θράκ. (Αἰν.) Μακεδ. (Χαλκιδ.) Σάμ. ἀλιφάδι Ἀνδρ. Κύθηρ. ἀρφάδι Κῶς Ρόδ. Σύμ. κ.ά. ἀλφάβι Ναύστ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄλφα. Ἦ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Τεκτονικὸν ἐργαλεῖον ἔχον σχῆμα ὅμοιον πρὸς τὸ Α, διὰ τοῦ ὁποίου καθορίζεται ἡ ὀριζοντία ἐπιφάνεια πράγματός τινος, ὡς τραπέζης, σφαιριστηρίου, σάνιδου, τοίχου κττ., γνῶμων, στάθμη ἐνθ' ἄν.: Ἡ κάτω μυλωνόπετρα ζυγιάζει μὲ τὸ ἀλφάδι καὶ ἡ ἀπάνω ζυγιάζει 'ς τὴν χελιδονία Ἀθ. || Ἄσμ.

Ἄλλος τὸ μίσητρον ἔπανε καὶ ἄλλος κρεμᾷ τ' ἀρφάδι Ρόδ. Συνών. ἀλφάρι, ἀλφάρι. Πβ. γωνιά, νεράλφαδο.

ἀλφαδιὰ ἢ, Ἀθῆν. Σάμ. ἀλιφαδιὰ Ἀνδρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλφάδι.

1) Εὐθύτης ἐπιφανείας Ἀνδρ.: Ὁ μύλος πρέπει νά 'ναι 'ς τὴν ἀλιφαδιὰ του (πρέπει ἡ ἐπιφάνεια τῆς μυλόπετρας νά εἶναι τελείως ἐπίπεδος). 2) Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος εἰς τὰ ἀνασκαπτόμενα φρέατα Ἀθῆν.

ἀλφαδιάζω πολλαχ. ἀλφαδιάζον Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν. Μάδυτ.) Μακεδ. (Χαλκιδ. κ.ά.) Σάμ. ἀλιφαδιάζω Ἀνδρ. ῥφαδιάζω Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλφάδι. Ἦ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Καθορίζω διὰ τοῦ ἀλφαδιοῦ τὴν εὐθύτητα ἐπιφανείας, σταθμίζω ἐνθ' ἄν.: Τὴν ἔχω ἀλφαδιάσει καλὰ τὴν μυλωνόπετρα Ἀθ. Ἀλφαδιάσαμεν τ' αὐλάκι καὶ τὸ βοήκαμαν 'ς ἓνα μέρος ἀνηφοριστὸ ἀντὶ κατηφοριστὸ Ἦπ. Πέτρα ἀλφαδιασμένη Ἀθ. Πάτωμα ἀλφαδιασμένο αὐτόθ.

ἀλφάδιασμα τό, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλφαδιάζω.

Ὁ καθορισμὸς διὰ τοῦ ἀλφαδιοῦ τῆς εὐθύτητος ἐπιφανείας τινός, στάθμισις ἐνθ' ἄν.: Μὲ τὸ ἀλφάδιασμα καταλαβαίνεις ἂν εἶναι ἴσιος ὁ τοῖχος ἀποπάνω ἢ γέρνει πονθενὰ Ἦπ.

ἀλφάρι τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄλφα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-άρι.

Τὸ τεκτονικὸν ἐργαλεῖον ἀλφάδι, ὁ ἰδ.

ἀλφῆς ὁ, ἀμάρτ. ἀλφῆς Δ.Κρήτ. ἀρῆς Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄλφα.

Τὸ τεκτονικὸν ἐργαλεῖον ἀλφάδι, ὁ ἰδ. Ἦ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀλφῆας καὶ ὡς ἐπών. Πελοπν. (Μάν.)

***ἀλώλωτος** ἐπίθ. ἀλούλωτος Εὐβ. (Ὀρ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *λωλωτός < λωλώω.

Ὁ μὴ βράσας: Τὰ βασούλια εἶναι ἀλούλωτα ἀκόμα.

